

Muži v mateřských a základních školách: Radek Žižlavský

29.9.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Radek Žižlavský v současnosti učí na ZŠ Nádražní 5 ve Vyškově čtvrťáky, které si vede od první třídy. Jde o převážně klučíčí třídu, kde je z 25 dětí 17 kluků. K tomu učí pátáky a šestáky informatiku a je také koordinátorem školního vzdělávacího programu (ŠVP). Práce Radka moc baví, podle něj jsou děti perfektní a jejich energie neskutečná. Tvrdí, že když vidí ten pokrok od prvňáčka, který přijde do školy jako nepopsaná tabule, a ani ne za dva roky je schopen číst, psát a počítat, má skvělý pocit.

1. Jak jste si vybral práci, kterou děláte? Směřoval jste k práci s dětmi ve školství odjakživa?

Po osmiletém gymnáziu jsem nevěděl, co bych chtěl dělat, tak mi v poradně budoucího povolání řekli, že bych mohl dělat učitele u menších dětí, kde jde vidět pokrok a odvedená práce. Neměl jsem moc představu, protože nikdo z rodiny ani blízkých známých nebyl učitelem (jen jedna teta na "speciální škole"). Občas jsem vypomáhal v DDM v Hustopečích na různých dnech otevřených dveří a dětských dnech, nicméně nic velkého. Na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity jsem se dostal víceméně náhodou a ani jsem moc netušil, co studium a povolání pedagoga obnáší. Nakonec jsem si ale řekl, že to budu dělat, protože mým největším koníčkem je hudba a momentálně účinkuji ještě v **kapele Deychey**, a ono končit dřív a mít volné víkendy jsou pro takové hobby skvělá věc. Navíc, když na koncert přijde většina třídy s rodiči, tak hned vypadáte jako rocková hvězda.

2. Co Vás na této práci baví a co je na ní nejnáročnější?

Baví mě práce s dětmi, jejich neskutečná upřímnost, zapálenost, „rychlónabíjení“ a kreativita. Různorodost našeho povolání je úžasná. Za dopoledne si vyzkoušíte nejen pedagogiku, ale i roli psychologa, trenéra, opraváře, doktora, ajťáka, muzikanta, účetního, historika, přírodovědce, diplomata. Tahle práce vás nenechá zamrznout, to je na tom to nejbáječnější. Snažím se sledovat trendy, co žáky zrovna baví, a to je také velmi zábavné.

Občas narazím na rodiče, kteří zanedbávají své děti, nebo se jim dostatečně nevěnují, což mě jako dvojnásobného otce, který o výchově přemýšlí, čte a chce dát svým dětem to nejlepší, trhá srdce. Nebaví mě mnohdy zbytečná byrokracie. A také často bojuji s názory některých lidí, kteří za naší práci vidí jen samé volno, hodně peněz za "nic", a vysmívání se našemu povolání, bez kterého by na světě nezbylo mnoho.

3. Čím to podle vás je, že v předškolním vzdělávání a na 1. stupni základních škol učí tak málo mužů?

Myslím, že je to u nás dáno sociálně určenou tradicí, kde se ženy starají o děti a muži dělají tu "těžkou" práci. Možná i nedostatečnou houževnatostí mužů, která je na prvním stupni důležitá. V neposlední řadě také finanční stránka - sám s tím bojuji, když jdeme někam s partou kamarádů z jiných oborů ven a vytahují se, že i se základním vzděláním berou víc než já. Popravdě i proto občas zvažuji odchod ze školství. Momentálně mám ale tak prima a báječnou třídu, že jsem slíbil, že je dovedu do páté třídy.

4. Berou děti jinak učitele muže než učitelku ženu? Vnímáte nějaký rozdíl ve svém přístupu k dětem, než jaký mají Vaše kolegyně?

Určitě berou, ona ta odlišnost Vás okamžitě vystřelí do jiné pozice. Možná, že v dnešní době rozbitých partnerských vztahů, rodin a často i chybějících vzorců mužské role je důležité, aby děti měly jako vzor i muže na prvním stupni. Mám jiný přístup než kolegyně, moji žáci nemají tak krásné písanky jako u kolegyň, nebo úhledné nástěnky. Naše přestávky občas vypadají jako turnaj ve vybíjení, či zastávka v džungli. Rád využívám technologie a také improvizuji. Leccos mi nevádí, spoustu věcí zlehčíme, snažíme se jednat na rovinu bez okolků a říkat pravdu, přestože nemusí být milá.

5. Myslíte si, že by muži mezi učiteli malých dětí měli být zastoupeni častěji? A co by podle Vás pomohlo, aby ve školkách a na základních školách učil vyrovnanější počet žen a mužů?

Určitě by to bylo fajn, každému dítěti vyhovuje jiný přístup a bylo by prima mít možnost si vybrat nejen školu/třídu podle metod výuky, ale i třeba právě třídu, kde děti budou mít výše zmíněný mužský vzor.

Jak dostat více mužů na první stupeň? Nevím, ono to chce chytrou hlavu, která je zároveň trošku bláznivá, šikovné ruce a hodně pochopení + také letní brigádu. Bohužel muž - učitel musí být ve svém osobním životě skromný, mít třeba manželku, která nemá nadstandardní životní nároky, ale já takovou díky Bohu mám a můžu se tomu našemu „poslání“ věnovat.

Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 - 2030:

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vlada-dnes-schvalila-strategii-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021---2030-187164/>

Téma rovnosti žen a mužů na webu MŠMT:

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/genderova-rovnost>

Další inspirativní příběhy mužů v mateřských a základních školách najdete **ZDE**

<https://msmt.gov.cz/ministerstvo/novinar/muzi-v-materskych-a-zakladnich-skolach-radek-zizlavsky>